

משרד החינוך

דגשים בנוגע לפרסום הצעה לפתרון בחינת הבגרות בעברית: הבנה, הבעה ולשון

1. ההצעה הזאת לפתרון בחינת הבגרות בעברית היא דוגמה, ובה כמה אפשרויות לפתרון השאלות הפתוחות, אך היא אינה ממצה. במהלך הבדיקה ייתכן שייעשו שינויים ו/או הרחבות באפשרויות התשובה שמעריכי הבחינה יקבלו.
2. בפתרון שלהלן מובאות עיקר הסוגיות שהיו טעונות ליבון, אך יודגש כי בפתרון זה אין תשובות מלאות ומקיפות, המזכות בניקוד מלא. נדגיש כי מטבע הדברים ציון המבחן מורכב גם מגורמים נוספים שאינם מובאים בפתרון זה, ובהם: רמת ההתבטאות וניסוח התשובה, הקפדה על כללי הדקדוק והכתיב, התמקדות בעיקר, התבססות נכונה וראויה על הטקסט ועוד.
3. אם יתברר שנפלה טעות בהצעת הפתרון, תפורסם בתוך זמן סביר הצעה מתוקנת, והצעת הפתרון המתוקנת תהיה המחייבת. **טל"ח** (טעות לעולם חוזר) – בהצעת הפתרון עלולות ליפול טעויות, ואין בה כדי לחייב את מעריכי הבחינה לקבל תשובה שגויה.
4. על פי חוזר מנכ"ל טוהר הבחינות – תשע"ה/ה'9ד, נבחנים בבחינת הבגרות מחויבים לפעול על פי נוהלי טוהר הבחינות כדי להבטיח הליך בחינות אמין, הוגן ושוויוני. אם יתעורר חשד שנבחן הפר את טוהר הבחינות, יחל הליך של **החשדת הבחינה**, כמפורט בחוזר.

[קישור לחוזר המנכ"ל](#)

בהצלחה לנבחנים ולנבחנות!

משרד החינוך

פתרון שאלון עברית: הבנה, הבעה ולשון, מס' 11281, קיץ תשפ"ד, 2024, מועד ב

חלק ראשון – הבנה והבעה (50 נקודות)

1. א. (1) השפה מעצבת את תפיסת המציאות של דובריה.
ב. יש גורמים רבים מאוד מלבד השפה אשר מעצבים את תפיסות המציאות השונות של דוברי אותה השפה.
2. בשל השימוש המתרחב בשפה האנגלית במרחבי האינטרנט העולם כולו יוכל לתקשר בשפה אחת, ושפות עלולות להיעלם בשל כך. האירוניה היא שבה־בעת האינטרנט מאפשר לכל אחד גם ללמוד שפות חדשות באופן זמין ונוח ואף חינם: יש יישומונים ואתרים המאפשרים ללמוד כמעט כל שפה בלי עלות.
3. המסקנה המשותפת למחקר בדבר קבלת החלטות ולדבריו של נלסון מנדלה היא שלשפת אם יש השפעות על הרגש, אולם שפה זרה פונה לשכל וגורמת לאנשים לקבל החלטה רציונלית.
4. א. הוכחה מפסקה ד:
– "במשך שנים חשבו..." – הניסוח בזמן עבר מלמד שכיום כבר לא חושבים כך.
– "תוצאותיו היו מקובלות במשך שנים רבות" – הניסוח בזמן עבר מלמד שכיום התוצאות כבר אינן מקובלות.
– "במשך שנים חשבו חוקרים כי דר־לשוניות גורמת לילדים האלה להיות דווקא בעמדת נחיתות" – על סמך הכתוב במאמר ידוע שלילדים דר־לשוניים יש דווקא יתרון מוחי.
- הוכחה מפסקה ה:
– "מחקרים אחרים הוכיחו יתרון קוגניטיבי של האדם הדו־לשוני" – מצוין כאן כי יש מחקרים אחרים שסותרים את ממצאי המחקר המדובר.
- ב. הרכיב שלא הובא בחשבון והיה יכול להשפיע על תוצאות המחקר הוא הקשר בין המעמד החברתי־כלכלי של הילדים ובין פיתוח יכולות שפתיות או קוגניטיביות. הילדים הדו־לשוניים שנבדקו היו ממעמד נמוך, וייתכן שהעיכוב השפתי נבע מגורמים שונים שאינם נוגעים דווקא להיותם דו־לשוניים.

משרד החינוך

פתרון בחינות בגרות בעברית: הבנה, הבעה ולשון, 11281, קיץ תשפ"ד, 2024, מועד ב

5. הצעה לסקירה

דור־לשוניות היא היכולת של אדם להבין שתי שפות ולתקשר בשתייהן. לאורך המאה ה־20 התפיסה בנוגע לילד הגדל בסביבה דור־לשונית השתנתה מקיצוניות אחת לאחרת, וזה כמה שנים רווחת ההנחה שילדים היודעים כמה שפות נהנים לא רק מיכולת לתקשר עם אנשים בשפות שונות, אלא גם מיתרונות נוספים (דינור, 2020 וקופפר, 2015).

בעבר האמינו שילדים דור־לשוניים נמצאים בעמדת נחיתות בהתפתחות השפה שלהם וכן ביכולותיהם הלימודיות. על פי מחקרים, נטען גם כי ילדים דור־לשוניים נמצאים בסכנה לפתח פיצול אישיות. עם זה, כבר בשנות השישים של המאה הקודמת החלה התפיסה להשתנות, ומחקרים חדשים יותר הראו שלדוברים דור־לשוניים יש יתרונות יוצאי דופן על דוברים חד־לשוניים (קופפר, 2015 ודינור, 2020).

המחקרים מצאו כי יש תרומה ארוכת טווח לבריאות המוח של האדם הדור־לשוני. המוח של האדם הדור־לשוני מתפקד טוב יותר, והוא עמיד בפני השפעות של הזדקנות ומעכב מחלות, כגון דמנצייה ואלצהיימר (דינור, 2020 וקופפר, 2015). בתוך כך, בשורת מחקרים נמצא כי ילדים היודעים כמה שפות ניחנים ביכולת לנהל בעילות רבה תהליכים קוגניטיביים גבוהים ומתאפיינים בגמישות ובזריזות מחשבתית (קופפר, 2015).

מבחינה חברתית אנשים דור־לשוניים נוטים להיות אמפתים יותר ולהבין טוב יותר את המציאות מנקודת המבט של אדם אחר. בזכות הקשר ההדוק שבין שפה לתרבות לאדם הדור־לשוני יש יכולות טובות יותר להבין תרבות אחרת לעומק ולהבין טוב יותר את התרבות שלו עצמו (דינור, 2020).

ביבליוגרפיה:

- דינור, ד' (דצמבר, 2020). האם כדאי לדבר עם ילדים בשתי שפות? **מגזין אפוק**.
- קופפר, ר' (פברואר, 2015). היתרונות של חינוך דור־לשוני. **הארץ**.

משרד החינוך

פתרון בחינות בגרות בעברית: הבנה, הבעה ולשון, 11281, קיץ תשפ"ד, 2024, מועד ב

חלק שני – לשון (50 נקודות)

פרק א: שם המספר ואותיות השימוש – חובה (10 נקודות)

- 6. עשרים ושניים
- אלפיים עשרים ושתיים
- חמש
- תשעה
- שני
- בשלוש
- שלושה
- שישים ואחת
- שמונה
- שש עשרה

משרד החינוך

פתרון בחינות בגרות בעברית: הבנה, הבעה ולשון, 11281, קיץ תשפ"ד, 2024, מועד ב

פרק ב: תחביר (40 נקודות)

7. א. (1) I. מי שאינו יודע שפות זרות, פסוקית נושא, אינו יודע דבר על השפה שלו עצמו. משפט מורכב

II. אומנם האנגלית תהיה השפה השימושית ביותר, אך ידיעת שפה נוספת נושאת עימה יתרונות קוגניטיביים ותרבותיים. משפט איחוי

(2) אם אינך יודע שפות זרות, אינך יודע דבר על השפה שלך (עצמך). / אם אדם אינו יודע שפות זרות, הוא אינו יודע דבר על השפה שלו (עצמו).

ב.

תיאור	נושא	נושא	נושא	תיאור
לעיתים	דוברים דו-לשוניים	משתמשים	בשתי הלשונות שלהם	ב-בזמן.
	לוואי	לוואי	לוואי	

8. א. I. חוקרים מצאו כי במוח הדו-לשוני מחלת האלצהיימר מתעכבת. פסוקית נושא
- II. לדעת מקוורטר, רכישת שפה זרה היא מעשה כדאי כי יש לה השפעה חיובית על המוח. פסוקית תיאור סיבה
- III. ההנחה היא כי ידיעת שפה נוספת מעכבת מחלות, כגון דמנצייה ואלצהיימר. פסוקית נושא

ב. חוקרים ממליצים על רכישת שפה חדשה כי היא מחיה את המוח.

משרד החינוך

פתרון בחינות בגרות בעברית: הבנה, הבעה ולשון, 11281, קיץ תשפ"ד, 2024, מועד ב

9. א. נראה כי בתחרות בין השפות הנפוצות ידה של האנגלית על העליונה. אף על פי שיש יותר דוברי סינית בעולם, השפה האנגלית חשובה יותר. בימינו השימוש באנגלית הולך ומתרחב, ובשלב מסוים העולם כולו יוכל לתקשר בשפה אחת.

ב. (1), (2)

נשוא כולל
II. השאלה נבחנה ועלתה לדין בכל ישיבה של הצוות.

לוואי כולל
III. המחקר החשוב ופורץ הדרך פורסם בירחון החינוך.

ג. ידיעת שפה נוספת מאפשרת כניסה לתרבות של דובריה ו / וכן / וגם משפרת את הביצועים של המוח.
או:

ידיעת שפה נוספת משפרת את הביצועים של המוח ו / וכן / וגם מאפשרת כניסה לתרבות של דובריה.

10. א. (1) כמו פתרון בעיות, זיכרון ורעיונות

(2) תהליכים קוגניטיביים גבוהים

(3) מושא

ב. משפט I: חלק הדיבור שם עצם; התפקיד התחבירי לוואי

משפט II: חלק הדיבור פועל; התפקיד התחבירי נשוא

משפט III: חלק הדיבור שם תואר; התפקיד התחבירי לוואי

משפט IV: חלק הדיבור פועל; התפקיד התחבירי נשוא + נשוא

11. א. דו־לשוניות היא מצב שמשנתה לאורך החיים, אומרת ד"ר עוז קלינאית תקשורת התפתחותית. על פי המחקר שלה

יכול להיות שהשפה הדומיננטית של ילד מסוים היא השפה המדוברת בבית. אולם ככל שהוא נמצא במגע עם

הסביבה, שפת המקום נעשית דומיננטית. כמו כן לא מעט גורמים משפיעים על הדו־לשוניות לאורך השנים

מוטיבציה ללמידת השפה יוקרתיות השפה זהות הילד זהות ההורים.

ב. (1) I. הסיבה החשובה שבגללה מומלץ שאנשים ילמדו עוד שפה היא בריאותית.

II. ילדים המתקשרים באמצעות שתי שפות נהנים מיתרון מוחי כי שפה נוספת מחיה את המוח.

(2) פסוקית לוואי

(3) משפט I: הסיבה החשובה היא בריאותית.

משפט II: ילדים נהנים מיתרון מוחי.

משרד החינוך

פתרון בחינות בגרות בעברית: הבנה, הבעה ולשון, 11281, קיץ תשפ"ד, 2024, מועד ב

פרק ג: מערכת הצורות (40 נקודות)

12. א.

המילה	השורש	הבניין
נוטים	נ-ט-י	פעל (קל)
השוו	ש-ו-י	הפעיל
הוכח	י/ו-כ-ח	הופעל
תשאַל	ש-א-ל	נפעל
מתאפנינים	א-פ-י-ן	התפעל
לשוּחַח	ש-ו-ח	פיעל

ב. לקות: ל-ק-י

דעה: י/ו-ד-ע

יכולת: י-כ-ל

מצופים: צ-ו-ף

13. א.

הפועל	השורש	הגוף	צורת הציווי באותו השורש, באותו הבניין, בגוף נוכח
מפנים משפט I	פ-נ-ם	נסתר	הפנים
מפנים משפט II	פ-נ-י	נסתרים	הפניה

ב. דובר – פועל

נוספת – שם תואר

מעצבת – פועל

דובר – שם עצם

ג. (1) מציאה

(2) מדויקת – ד-י-ק

מבוך – ב-ו-ך

מתחילה – ת-ח-ל

משרד החינוך

פתרון בחינות בגרות בעברית: הבנה, הבעה ולשון, 11281, קיץ תשפ"ד, 2024, מועד ב

14. א. הוֹרָאָה: השורש ו-ר-י; צורת הבינוני יחיד באותו הבניין מוֹרָה
- הוֹצָאָה: השורש ו-צ-א; צורת הבינוני יחיד באותו הבניין מוֹצִיא
- ב. (1) ב-ו-ן
- (2) • בִּינָה
- הִבְנָה
- נָבוֹן
- ג. (1) • פוּעַל
- פִּיעַל
- (2) **צִוֵּד** המדריכים בערכת עזרה ראשונה נעשה בתחילת הטיול. (משפט 2)
- (3) **צִד**, **צִיד**, **מְצִיד**, **מְצִיד**
15. א. (1) א-ו-ר
- (2) נפעל
- (3) הפעיל
- ב. (1) אוֹרִית
- (2) בסיס וצורן סופי
- ג. (1) שְׁלֹטוֹנוֹת
- (2) קְטָלוֹן (קטלון)
- (3) קִטְלוֹן (קיטלון)
- ד. (1) תּוֹפֵרֶת
- (2) תְּקַטְלַת (תקטלת)
- (3) ת-פ-ר
- ה. (1) מְלוּכָה
- (2) קְטוּלָה
- (3) ה"א מציינת שהמין של המילה הוא נקבה: מסור + ה / מנוע + ה / מלוח + ה.

משרד החינוך

פתרון בחינות בגרות בעברית: הבנה, הבעה ולשון, 11281, קיץ תשפ"ד, 2024, מועד ב

16. א. דו־לְשׁוֹנִיּוֹת: סוג הצורן גזירה; משמעות הצורן שם עצם מופשט / הפשטה

דו־לְשׁוֹנִיּוֹת: סוג הצורן נטייה; משמעות הצורן ריבוי בנקבה / רבות

ב. (1) מִיזָם, מְנַעַד, מְגִדָּר, מְגִדְלוֹר, מְדָחִם, מְכָלוֹל

(2) הלחם בסיסים

ג. (1) שאילה מלעז

(2) מתמטיקאי – בעל מקצוע / תפקיד

קטלנית – שם תואר / שפות